

dels ock att riksdagen bemyndigat Eders Kungl. Maj:t att beträffande förvaltningen av pensionsfondens, riksförsäkringsanstaltens och postsparbankens kapital meddela erforderliga föreskrifter till möjliggörande av utlåning åt svenska jordbrukskreditkassan.

Stockholm den 11 juni 1930.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 379.

Godkänd av första kammaren den 5 juni 1930.

Godkänd av andra kammaren den 5 juni 1930.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till befrämjande av lantmännens andelsrörelse jämte i ämnet väckt motion.

(Särskilda utskottets utlåtande nr 5.)

Till KONUNGEN.

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov, nr 1, har Eders Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkt 78, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, såsom statsbidrag till befrämjande av jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse för budgetåret 1930/1931 beräkna ett belopp av 100,000 kronor.

Sedermere har Eders Kungl. Maj:t genom en den 21 februari 1930 dagtecknad proposition, nr 131, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa *dels* såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse ett *extra reservationsanslag* av 40,000 kronor, *dels ock* såsom bidrag till upplysnings- och organisationsverk-

samhet för befrämjande av andelsrörelsen inom jordbruket ett *extra reservationsanslag* av 60,000 kronor.

Till behandling i nu förevarande sammanhang har riksdagen förehaft punkt 4 i motion i första kammaren nr 305. Däri har hemställts, att riksdagen, vid behandlingen av den i Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 108 avsedda frågan om stöd åt den svenska jordbruksnäringen, måtte vidtaga åtgärder för förbättring, modernisering och utveckling av den organisation, som har till uppgift att verka för jordbrukets höjande, så att dess arbete huvudsakligen inriktas på de rent ekonomiska synpunkterna, d. v. s. upplysning om och vägledning i vilka produktionsgrenar, som i de särskilda fallen och med hänsynstagande till de skiftande förutsättningarna äro de mest vinstgivande.

Även om den otillfredsställande ekonomiska utvecklingen inom jordbruket till väsentlig del får anses bero av faktorer, över vilka lantmännen själva icke kunna råda, torde dock icke kunna förnekas, att vissa bristfälligheter i organisatoriskt och merkantilt hänseende i hög grad minskat förutsättningarna för jordbruket att motstå den ekonomiska lågkonjunkturen. Vad särskilt beträffar de organisatoriska förhållandena har andelsrörelsen inom det svenska jordbruket varken till sin omfattning eller till sin inre byggnad nått en sådan utveckling, som kan anses önskvärd och nödvändig. Att kraftiga åtgärder bliva vidtagna av jordbruksidkarna själva för att inom lantbrukets skilda grenar i större omfattning än som hittills skett få till stånd ekonomiskt starka sammanslutningar för produkternas avsättning och för inköp av för lantbruket behövliga driftsförnödenheter måste anses ytterst angeläget.

För en tillfredsställande utveckling av andelsrörelsen är otvivelaktigt behöfligt, att densamma ledes av ett centralorgan, som kan verka för rörelsens utbredning och för en fördelaktig organisatorisk utformning av de olika sammanslutningarna. En viktig uppgift för ett sådant organ är också att tillhandagå med sakkunnigt biträde vid andelsföreningarnas revision för att såmedelst i möjligaste mån förebygga, att föreningsmedlemmarna orsakas förluster genom misskötsel av föreningarnas ekonomi. Den av Sveriges allmänna lantbrukssällskap gjorda framställningen, som ligger till grund för nu förevarande proposition, synes giva vid handen, att ifrågavarande synpunkter numera börjat vinna beaktande på ledande håll inom jordbrukets föreningsväsende och att åtgärder planerats för deras omsättande i praktiken. Riksdagen finner sig böra framhålla vikten av att arbetet i dylik riktning alltfort må bedrivas med erforderlig kraft och intensitet.

Med hänsyn till den stora betydelse, som den ekonomiska föreningsrörelsen äger på lantbruksområdet, synes det riksdagen motiverat, att staten såsom ett led i det allmännas åtgöranden för jordbrukets stödjande lämnar sin medverkan till andelsrörelsens befrämjande. Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser anslag av statsmedel dels med 40,000 kronor såsom bidrag till av Sveriges allmänna lantbrukssällskap anordnad revisions- och konsultationsverksamhet, dels med 60,000 kronor såsom bidrag till upplysnings- och orga-

nisationsverksamhet för befrämjande av andelsrörelsen inom jordbruket. Sistnämnda anslagsbelopp skulle ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att av Eders Kungl. Maj:t för ändamålet disponeras efter närmare prövning av frågan om lämpligt centralorgan för jordbrukets andelsrörelse.

Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit finner sig riksdagen kunna biträda.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 under nionde huvudtiteln anvisat

dels såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse ett *extra reservationsanslag* av 40,000 kronor,

dels ock såsom bidrag till upplysnings- och organisationsverksamhet för befrämjande av andelsrörelsen inom jordbruket ett *extra reservationsanslag* av 60,000 kronor.

Stockholm den 5 juni 1930.

Med undersåtlig vördnad.
